

**INFORMACJA O SYTUACJI BANKÓW
W I KWARTALE 2010 R.**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, 2010

OPRACOWANIE:
ANDRZEJ KOTOWICZ
PRZY WSPÓŁPRACY WYDZIAŁU ANALIZ SEKTORA BANKOWEGO
W DEPARTAMENCIE NADZORU SEKTORA BANKOWEGO
PION NADZORU BANKOWEGO
URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

PODSTAWOWE DANE (wzrost/spadek w okresie 03/2010-12/2009)

ZATRUDNIENIE		622 (osób)
SIEĆ PLACÓWEK		69 (jednostek)
WYNIK FINANSOWY NETTO		19,0% (w porównaniu do I-III 2009 r.)
liczba banków wykazujących stratę		17 (udział w aktywach sektora 10,3%)
SUMA BILANSOWA		2,4%
KREDYTY		0,0%
Gospodarstwa domowe		1,0%
- konsumpcyjne		0,1%
- mieszkaniowe		0,9%
złotowe		5,4%
walutowe		-1,6%
Przedsiębiorstwa		-2,0%
- inwestycyjne		-2,6%
- nieruchomości		-4,0%
- pozostałe		-0,7%
DEPOZYTY		-0,1%
Gospodarstwa domowe		1,9%
Przedsiębiorstwa		-4,7%
KREDYTY ZAGROŻONE		6,9% (udział wzrósł z 7,4% do 7,9%)
Gospodarstwa domowe		10,9% (udział wzrósł z 5,9% do 6,5%)
- konsumpcyjne		13,7% (udział wzrósł z 12,9% do 14,6%)
- mieszkaniowe		2,1% (udział wzrósł do 1,5%)
Przedsiębiorstwa		2,6% (udział wzrósł z 10,3% do 10,8%)
PŁYNNOŚĆ		
liczba banków niespełniających Uchwały 386/2008		8 (udział w aktywach sektora 0,2%)
ADEKWATNOŚĆ		
Fundusze własne		6,3%
liczba banków niespełniających art. 32 prawa bankowego		1
Całkowity wymóg kapitałowy		0,0%
Współczynnik wypłacalności		14,1% (poziom współczynnika)
liczba banków o współczynniku < 8%		-
		wzrost (o więcej niż 1%) lub zjawisko pozytywne
		spadek lub zjawisko negatywne
		bez zmian lub zjawisko neutralne

SPIS TREŚCI

NAJWAŻNIEJSZE SPOSTRZEŻENIA I WNIOSKI	5
WPROWADZENIE	6
DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA I DEPOZYTOWA	7
WYNIK FINANSOWY	10
GŁÓWNE OBSZARY RYZYKA.....	12
Płynność	12
Ryzyko kredytowe	12
Adekwatność kapitałowa	13
SPIS WYKRESÓW	15

NAJWAŻNIEJSZE SPOSTRZEŻENIA I WNIOSKI

Sytuacja sektora bankowego w I kwartale 2010 r. pozostała stabilna. Jednak niepewna sytuacja na rynkach finansowych oraz utrzymujące się trudne uwarunkowania zewnętrzne spowodowały ograniczenie popytu na kredyt (zwłaszcza w sektorze przedsiębiorstw) przy jednoczesnym obniżeniu dynamiki depozytów. Wymuszało to na bankach dalsze dostosowania modelu biznesu, co przejawiało się m.in. w zaostrzeniu polityki kredytowej w obszarze consumer finance, zwiększeniu portfela bezpiecznych papierów skarbowych i NBP oraz większej kontroli kosztów.

Biorąc pod uwagę rozwój sytuacji w sektorze bankowym i jego otoczeniu:

- **nadzór uznaje za konieczne wprowadzenie przez banki zmiany w modelu biznesowym oraz korekty w zakresie polityki kredytowej** uwzględniających wzrost niepewności w ich otoczeniu gospodarczym oraz wnioski z dotychczasowych doświadczeń w zakresie wpływu otoczenia zewnętrznego oraz skuteczności systemu zarządzania ryzykiem
- ograniczenie tempa wzrostu kredytów konsumpcyjnych jest efektem zmian w polityce kredytowej w następstwie istotnego pogorszenia jakości tych aktywów (szczególnie w segmencie consumer finance)
- **niepożądane są zmiany łagodzące wymagania w zakresie relacji wartości ekspozycji kredytowej do wartości zabezpieczenia**
- **pozytywnie należy ocenić zmiany struktury walutowej nowo udzielanych kredytów mieszkaniowych** poprzez wzrost udziału ekspozycji w walucie krajowej choć udział kredytów eksponowanych na ryzyko kursowe jest wciąż wysoki
- **sytuacja na rynku depozytowym jest istotnym ograniczeniem możliwości wzrostu aktywów kredytowych**
- zgodnie z oczekiwaniami pogarszająca się jakość aktywów wciąż stanowi istotne obciążenie wyniku finansowego, szczególnie w obszarze kredytów konsumpcyjnych,
- wynik finansowy wzrósł głównie dzięki obniżeniu kosztów finansowania, wzrostowi wyniku z opłat i prowizji oraz ograniczeniu kosztów działania
- **płynność** w sektorze bankowym **jest zadowalająca** przy czym wciąż występują istotne ograniczenia w pozyskiwaniu średnio i długoterminowych źródeł finansowania (w tym wspomniane już zjawisko na rynku depozytów)
- **poziom adekwatności kapitałowej jest dobry**; wzrost funduszy własnych przy stabilizacji poziomu wymogów kapitałowych podniósł po raz kolejny wartość współczynnika wypłacalności

WPROWADZENIE

Pomimo obserwowanego od II półrocza ub.r. wychodzenia gospodarek UE i USA z fazy recesji, nadal utrzymywały się trudne uwarunkowania zewnętrzne. Wynikały one m.in. z niepewności co do rozwoju przyszłej koniunktury na skutek wygasania pakietów stymulacyjnych oraz konsekwencji wejścia kryzysu w tzw. fazę fiskalną (objawiającą się silnym wzrostem długu publicznego i obawami o kwestię jego przyszłego finansowania). W tym kontekście największy niepokój wzbudza sytuacja fiskalna Grecji oraz pozostałych krajów zaliczanych do tzw. grupy PIIGS. Obawy te są na tyle silne, że niektórzy komentatorzy stawiają pytania o stabilność i przyszłość całej strefy euro. Nie wdając się w ocenę tych opinii, trzeba stwierdzić że nie sprzyjają one stabilizacji sytuacji na rynkach finansowych i trwałemu ożywieniu globalnej gospodarki.

W kraju odnotowano znaczący wzrost PKB (3,0% w stosunku do I kwartału 2009 r.) i produkcji przemysłowej (9,4%). Z drugiej strony wystąpił silny spadek sprzedaży produkcji budowlano-montażowej (o 15,2%), po części wynikający z długiej surowej zimy. Pomimo stopniowej stabilizacji, nadal utrzymywała się też trudna sytuacja na rynku pracy, co przejawiało się m.in. wzrostem stopy bezrobocia (do 12,9%) oraz niską dynamiką wzrostu płac (w I kwartale br. realne wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw były o 0,2% niższe niż w I kwartale 2009 r.).

Uwarunkowania zewnętrzne przełożyły się na pewne ograniczenie popytu na kredyt (zwłaszcza ze strony sektora przedsiębiorstw) oraz obniżenie dynamiki depozytów. Jednocześnie otoczenie zewnętrzne wymuszało na bankach dalsze dostosowania modelu biznesu, co przejawiało się m.in. w zaostrzeniu polityki kredytowej w obszarze consumer finance, zwiększeniu portfela bezpiecznych papierów skarbowych i NBP oraz większej kontroli kosztów.

W relacji do grudnia 2009 r.:

- suma bilansowa sektora bankowego zwiększyła się o 2,4% (rok/rok wzrost o 1,1%) z 1 057,1 mld zł na koniec 2009 r. do 1 082,3 mld zł na koniec marca br. Stagnacja wartości sumy bilansowej wynikała z niskiego tempa akcji kredytowej oraz nieznacznej aprecjacji złotego powodującej spadek złotej wartości pozycji wyrażonych w walutach obcych
- należności od sektora finansowego zwiększyły się o 10,7% (rok/rok obniżyły się o 14,8%)
- należności od sektora niefinansowego pozostały na poziomie z końca ub.r. (rok/rok obniżyły się o 0,5%)
- portfel papierów wartościowych wzrósł o 20,5% (rok/rok o 33,9%)
- zobowiązania wobec sektora finansowego wzrosły o 3,9% (rok/rok spadły o 8,0%)
- zobowiązania wobec sektora niefinansowego zwiększyły się o 0,5% (rok/rok wzrosły o 9,1%)
- zobowiązania wobec sektora budżetowego wzrosły o 14,4% (rok/rok wzrosły o 12,8%)

Na koniec marca br.:

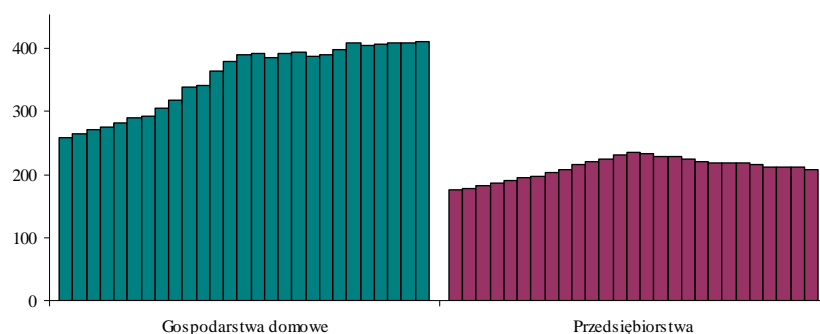
- działalność operacyjną prowadziło 48 banków komercyjnych, 20 oddziałów instytucji kredytowych oraz 576 banków spółdzielczych (na koniec ub.r. odpowiednio: 49, 18, 576),
- w sektorze bankowym zatrudnionych było 175,0 tys. osób (174,4 tys. osób na koniec ub.r.),
- sieć placówek składała się z 14 424 jednostek (14 355 na koniec ub.r.).

DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA I DEPOZYTOWA

Trudne uwarunkowania zewnętrzne wpływały na utrzymanie awersji do podejmowania nadmiernego ryzyka. Konsekwencją tego było z jednej strony pewne ograniczenie popytu na kredyt (zwłaszcza ze strony części przedsiębiorstw), a z drugiej utrzymanie konserwatywnego podejścia w polityce kredytowej banków.

Jednocześnie, osłabienie sytuacji na rynku pracy wraz z dalszą redukcją oprocentowania depozytów ograniczały wzrost bazy depozytowej. W tym samym kierunku oddziaływały zmiany w polityce finansowej części przedsiębiorstw, które zwiększały finansowanie środkami własnymi (zmniejszając m.in. poziom depozytów).

Wykres 1. KREDYTY dla sektora niefinansowego w latach 2008-2010 (mld zł)

Źródło: UKNF

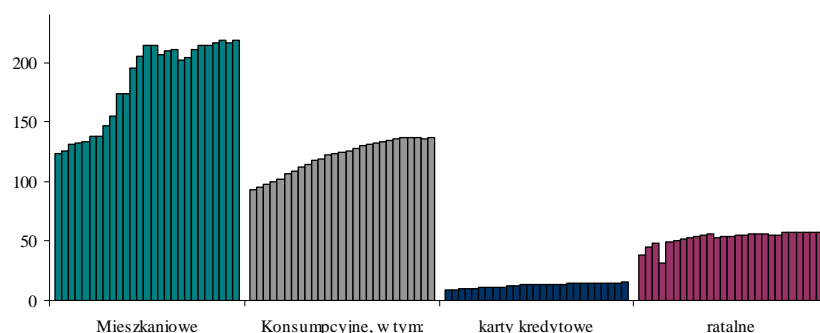
W I kwartale br. banki kontynuowały korektę polityki kredytowej, polegającą przede wszystkim na zaostrzeniu warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych. Pewnemu zaostrzeniu uległy też warunki przyznawania kredytów mieszkaniowych, aczkolwiek zmniejszeniu uległy marże, jak też nastąpiło zmniejszenie wymagań w zakresie wkładu własnego. W obszarze bankowości korporacyjnej nastąpiło nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej (z wyjątkiem kredytów długoterminowych dla MSP).

W kolejnych okresach banki przewidują utrzymanie zaostrzonej bądź dalsze zaostrzenie polityki kredytowej w obszarze consumer finance, pozostawienie bez zmian polityki w zakresie kredytów mieszkaniowych oraz złagodzenia polityki w obszarze kredytów dla sektora przedsiębiorstw. Jednocześnie banki oczekują wzrostu popytu na kredyt ze strony gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.

W relacji do grudnia 2009 r.:

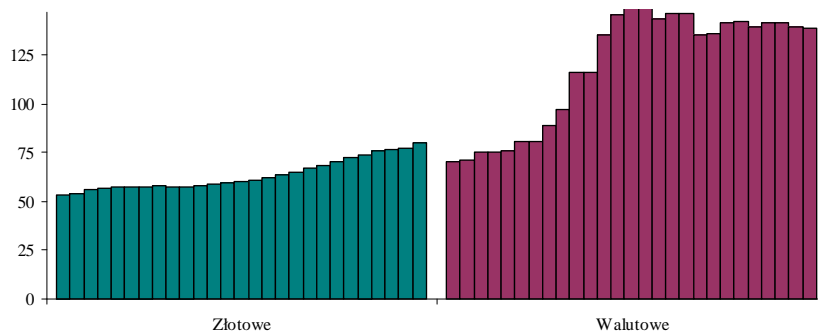
- **kredyty dla sektora niefinansowego** ogółem pozostały na poziomie z końca 2009 r. (rok/rok zmniejszyły się o 1,6%) i na koniec marca br. ich wartość bilansowa brutto wynosiła 621,5 mld zł

Wykres 2. Kredyty dla GOSPODARSTW DOMOWYCH w latach 2008-2010 (mld zł)

Źródło: UKNF

Wykres 3. Kredyty MIESZKANIOWE dla gospodarstw domowych w latach 2008-2010 (mld zł).

Źródło: UKNF

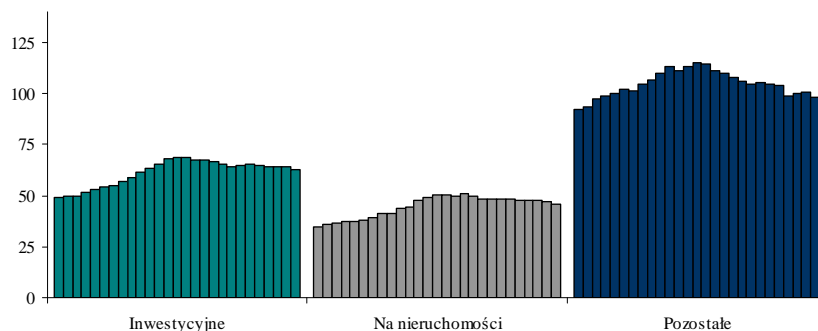
- kredyty dla **gospodarstw domowych** wzrosły o 1,0% (rok/rok o 5,1%) z 406,6 mld zł na koniec 2009 r. do 410,8 mld zł na koniec marca br., a ich udział w portfelu kredytów dla sektora niefinansowego zwiększył się do 66,3% (z 62,7% w marcu 2009 r.)

Kredyty **mieszkańowe** dla gospodarstw domowych zwiększyły się o 0,9% (rok/rok o 2,4%) z 216,9 mld zł na koniec 2009 r. do 218,9 mld zł na koniec marca br., i stanowiły 53,3% portfela kredytów dla gospodarstw domowych oraz 35,3% wszystkich kredytów udzielonych podmiotom sektora niefinansowego.

Kontynuowana jest pozytywna tendencja dominacji kredytów złotych w strukturze nowo udzielanych kredytów. Wartość złotych kredytów mieszkaniowych wzrosła o 5,4% (rok/rok o 30,4 %). Wartość walutowych kredytów mieszkaniowych zmniejszyła się o 1,6% (rok/rok o 8,9%), przy czym po wyeliminowaniu wpływu zmian kursowych (aprecjacji złotego), wartość tych kredytów zwiększyła się o 1,0% (rok/rok o 4,6%). Pomimo to, udział kredytów złotych w całym portfelu kredytów mieszkaniowych (36,5%) jest nadal zdecydowanie niższy niż kredytów walutowych (63,5%).

Wartość portfela kredytów **konsumpcyjnych** zwiększyła się jedynie o 0,1% (rok/rok o 8,9%) z 137,6 mld zł na koniec 2009 r. do 137,7 mld zł na koniec marca br., przy czym kredyty związane z funkcjonowaniem kart kredytowych zmniejszyły się o 0,8% (rok/rok wzrosły o 15,2%), a kredyty ratalne wzrosły o 0,4% (rok/rok o 4,2%).

Wykres 4. Kredyty dla PRZEDSIĘBIORSTW w latach 2008-2010 (mld zł).

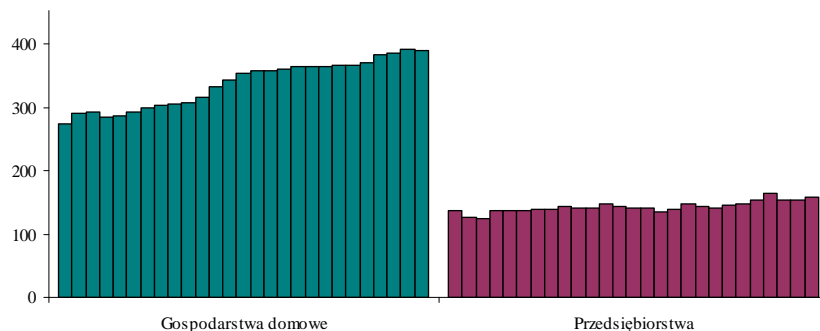
Źródło: UKNF

- kredyty dla **sektora przedsiębiorstw** zmniejszyły się o 2,1% z 210,8 mld zł na koniec 2009 r. do 206,5 mld zł na koniec marca br. (rok/rok zmniejszyły się o 11,6%)

Kredyty inwestycyjne zmniejszyły się o 2,6% (rok/rok 8,3%) i stanowiły 30,9% portfela. Kredyty na nieruchomości spadły o 4,0% (rok/rok o 10,1%) i stanowiły

22,1% całego portfela. Wartość pozostałych kredytów dla przedsiębiorstw zmniejszyła się o 0,7% (rok/rok o 14,2%).

Wykres 5. DEPOZYTY sektora niefinansowego w latach 2008-2010 (mld zł)

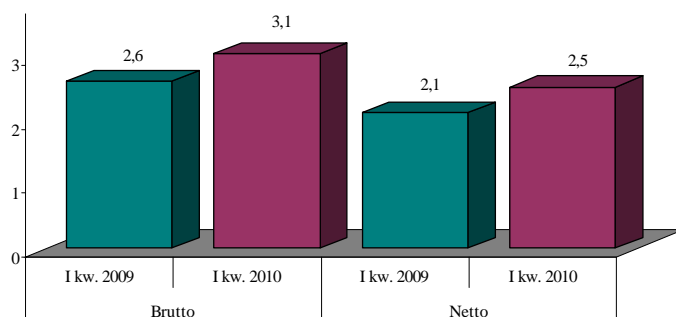
Źródło: UKNF

- **depozyty sektora niefinansowego** zmniejszyły się o 0,1% (rok/rok wzrosły o 9,8%) z 567,1 mld zł na koniec 2009 r. do 566,9 mld zł na koniec marca br.
- depozyty **gospodarstw domowych** wzrosły o 1,9% (rok/rok o 9,1%) do 390,2 mld zł
- depozyty **sektora przedsiębiorstw** zmniejszyły się o 4,7% (rok/rok wzrosły o 12,1%) do 157,4 mld zł.

WYNIK FINANSOWY

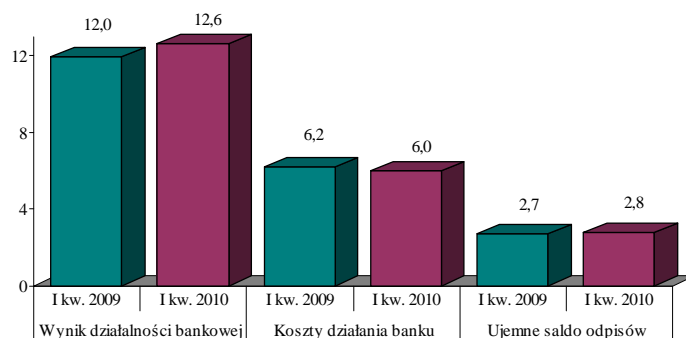
Pomimo poprawy wyników finansowych, nadal znajdowały się one pod presją wysokich odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych.

Wykres 6. WYNIK FINANSOWY sektora bankowego (mld zł).

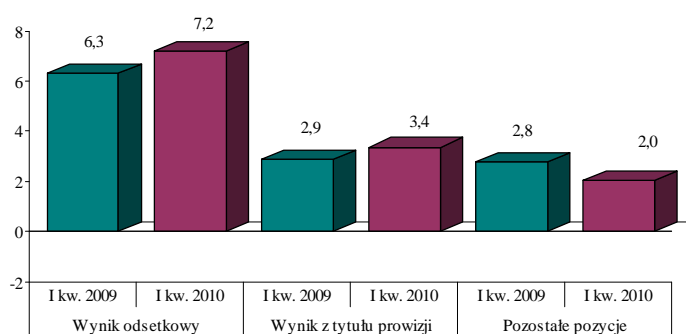
Źródło: UKNF

Wykres 7. Elementy tworzenia wyniku sektora bankowego (mld zł).

Źródło: UKNF

Wykres 8. Elementy tworzenia wyniku działalności bankowej (mld zł).

Źródło: UKNF

- W I kwartale br. **wynik finansowy netto sektora bankowego wyniósł 2,5 mld zł**, co oznacza jego wzrost w stosunku do analogicznego okresu ub.r. o 19,0%.

Główną przyczyną poprawy wyników było zwiększenie wyniku z działalności bankowej o 5,5% oraz zmniejszenie kosztów działania o 2,5%.

W szczególności bankom udało się poprawić wynik odsetkowy o 14,8%. Poprawa nastąpiła pomimo znacznego spadku przychodów odsetkowych (o 6,6%). Poprawa wyniku odsetkowego wynikała z silnej redukcji kosztów odsetkowych (o 22,4%) spowodowanej z jednej strony przez redukcję oprocentowania depozytów klientów, a z drugiej ze spadku kosztów finansowania na krajowym i zagranicznym rynku międzybankowym. Do wzrostu wyniku z działalności bankowej przyczyniły się również dokonane w minionym okresie podwyżki opłat i prowizji z tytułu świadczonych usług bankowych, co razem ze wzrostem akcji kredytowej (w konsekwencji i prowizji z tego tytułu) spowodowało silny wzrost wyniku z tytułu opłat i prowizji o 16,3%.

Z drugiej strony nastąpił dalszy wzrost ujemnego salda odpisów z tytułu z tytułu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych (z 2,7 mld zł do 2,8 mld zł), co wynikało z materializacji ryzyka podjętego przez banki w minionych okresach.

- 8 banków i 9 oddziałów instytucji kredytowych odnotowało stratę netto w łącznej wysokości 427,9 mln zł, przy czym ich łączny udział w aktywach sektora bankowego był relatywnie niewielki i wynosił 10,3%.

GLÓWNE OBSZARY RYZYKA

Płynność

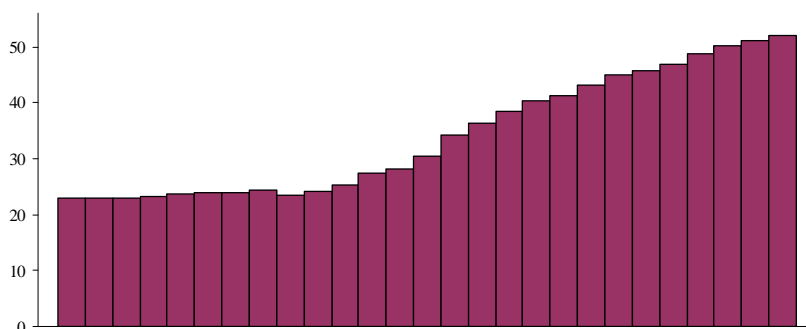
Bieżącą sytuację sektora bankowego w zakresie płynności można uznać za zadowalającą. Głównym źródłem ryzyka pozostaje utrzymująca się na rynku niepewność i awersja do ryzyka oraz obniżenie dynamiki depozytów. W związku z tym nadal pożądane są działania banków zmierzające do dalszego wzrostu stabilności źródeł finansowania oraz opracowywania strategii, które będą dobrze wkomponowane w uwarunkowania zewnętrzne.

Na koniec marca br. 8 banków (1 komercyjny i 7 spółdzielczych) nie spełniało wymogów uchwały KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności. Jednak ich łączny udział w aktywach sektora wynosił zaledwie 0,2%.

Ryzyko kredytowe

W I kwartale br. doszło do dalszego pogorszenia jakości portfela kredytowego banków¹. Na koniec marca wartość należności ze stwierdzoną utratą wartości od sektora niefinansowego wynosiła 52,1 mld zł, co oznacza wzrost w stosunku do końca 2009 r. o 3,3 mld zł, tj. o 6,8%. W konsekwencji udział należności od sektora niefinansowego ze stwierdzoną utratą wartości w należnościach od tego sektora ogółem zwiększył się z 7,6% na koniec 2009 r. do 8,1% na koniec marca br.

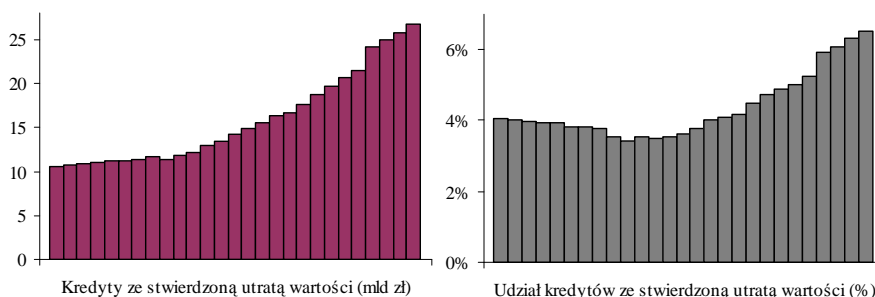
Wykres 9. NALEŻNOŚCI ZAGROŻONE od sektora niefinansowego w latach 2008-2010 (mld zł).

Źródło: UKNF

Wzrost należności zagrożonych dotyczył przede wszystkim sektora gospodarstw domowych.

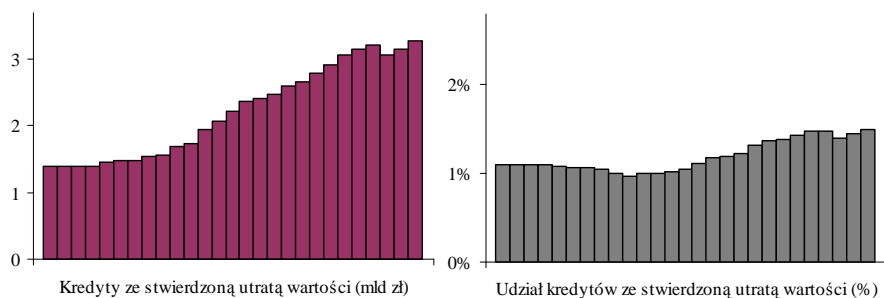
Wykres 10. Jakość kredytów dla GOSPODARSTW DOMOWYCH

Źródło: UKNF

¹ Uwaga: Począwszy od grudnia 2009 r. dane prezentowane są na podstawie systemu FINREP (wcześniejsze okresy według WEBIS).

Wykres 11. Jakość KREDYTÓW MIESZKANIOWYCH.

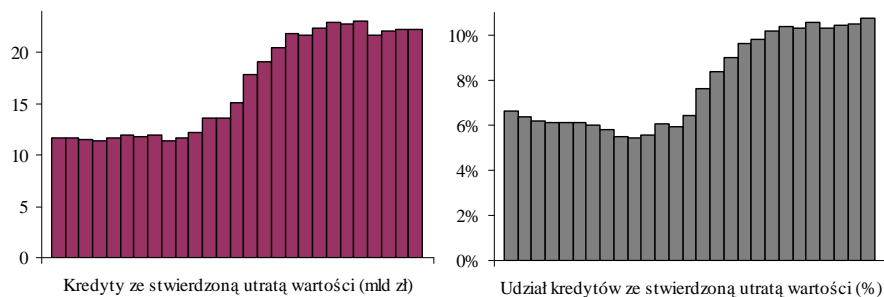
Źródło: UKNF

- Portfel **kredytów dla gospodarstw domowych ze stwierdzoną utratą wartości** wzrósł z 24,1 mld zł na koniec 2009 r. do 26,8 mld zł na koniec marca br., a ich udział w kredytach zwiększył się z 5,9% do 6,5%.

Przyrost kredytów ze stwierdzoną utratą wartości dotyczył głównie kredytów **konsumpcyjnych**, które zwiększyły się z 17,7 mld zł na koniec 2009 r. do 20,1 mld zł na koniec marca br. (tj. o 13,7%), a ich udział w portfelu tych kredytów wzrósł z 12,9% do 14,6%.

Wartość kredytów **mieszkaniowych** ze stwierdzoną utratą wartości zwiększyła się jedynie o 0,1 mld zł do 3,3 mld zł, a ich udział w portfelu tych kredytów wyniósł jedynie 1,5%.

Wykres 12. Jakość kredytów dla PRZEDSIĘBIORSTW.

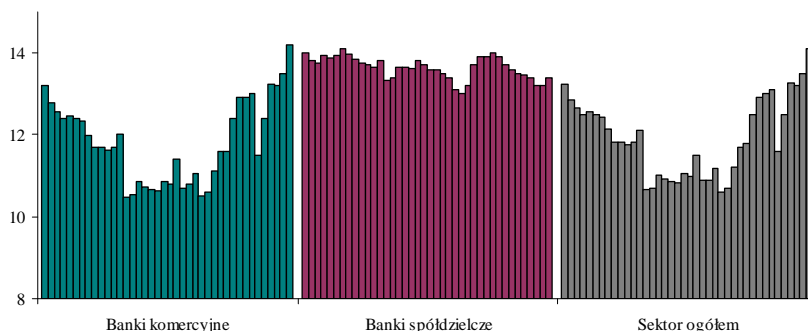
Źródło: UKNF

- Portfel **kredytów dla przedsiębiorstw ze stwierdzoną utratą wartości** wzrósł z 21,7 mld zł na koniec 2009 r. do 22,2 mld zł na koniec marca br., a ich udział w kredytach zwiększył się z 10,3% do 10,8%.

Adekwatność kapitałowa

Bieżącą sytuację sektora bankowego w zakresie bazy kapitałowej można uznać za dobrą. Jednak biorąc pod uwagę trudne uwarunkowania zewnętrzne i wynikający stąd istotny wzrost ryzyka pożądane są dalsze działania zmierzające do utrzymania wzmocnionej bazy kapitałowej.

Wykres 13. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI sektora bankowego w latach 2008-2010 (%)

Źródło: UKNF

- **Fundusze własne** ogółem krajowego sektora bankowego wzrosły z 90,1 mld zł na koniec 2009 r. do 95,8 mld zł na koniec marca br., tj o 6,3%.

Wszystkie banki komercyjne spełniały wymóg minimalnych funduszy własnych na poziomie 5 mln euro. W przypadku sektora banków spółdzielczych, tylko 1 bank spółdzielczy posiadał fundusze własne mniejsze niż wymagana równowartość 1 mln euro.

- Niska dynamika akcji kredytowej spowodowała, że **całkowity wymóg kapitałowy** pozostał na poziomie zbliżonym do końca ub.r. i wynosił 54,2 mld zł.

Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego stanowił 86,9% całkowitego wymogu, a wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego 11,5%. Znaczenie wymogu z tytułu pozostałych ryzyk było marginalne.

- Znaczny wzrost funduszy własnych w połączeniu ze stabilizacją wymogów kapitałowych spowodował **wzrost współczynnika wypłacalności** z 13,3% na koniec 2009 r. do 14,1% na koniec marca br.

Na koniec marca br. wszystkie banki posiadały współczynnik wypłacalności na poziomie przekraczającym określone ustawowo minimum (8%).

Tylko 29 banków (3 komercyjne oraz 26 spółdzielcze) posiadało współczynnik wypłacalności na poziomie poniżej 10%.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. KREDYTY dla sektora niefinansowego w latach 2008-2010 (mld zł).....	7
Wykres 2. Kredyty dla GOSPODARSTW DOMOWYCH w latach 2008-2010 (mld zł).	7
Wykres 3. Kredyty MIESZKANIOWE dla gospodarstw domowych w latach 2008-2010 (mld zł).	8
Wykres 4. Kredyty dla PRZEDSIĘBIORSTW w latach 2008-2010 (mld zł).....	8
Wykres 5. DEPOZYTY sektora niefinansowego w latach 2008-2010 (mld zł).	9
Wykres 6. WYNIK FINANSOWY sektora bankowego (mld zł).	10
Wykres 7. Elementy tworzenia wyniku sektora bankowego (mld zł).	10
Wykres 8. Elementy tworzenia wyniku działalności bankowej (mld zł).	10
Wykres 9. NALEŻNOŚCI ZAGROŻONE od sektora niefinansowego w latach 2008-2010 (mld zł).	12
Wykres 10. Jakość kredytów dla GOSPODARSTW DOMOWYCH.	12
Wykres 11. Jakość KREDYTÓW MIESZKANIOWYCH.	13
Wykres 12. Jakość kredytów dla PRZEDSIĘBIORSTW.	13
Wykres 13. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI sektora bankowego w latach 2008-2010 (%).	14

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

Biuro Relacji Zewnętrznych
tel. (+48 22) 262 56 66

www.knf.gov.pl